

La Femosa

Revista d'opinió i informació local | ARTESA DE LLEIDA, març-abril de 2006 | núm. 221

**Ja ha arribat
la primavera !**

Consell de redacció

Felip Domènech i Costafreda
Josep Gallart i Fernández
Francesc Gallart i Fernández
Lluís Gil i Fontanet
Ricard Pons i Pico
Maria Serra i Domènech
Ramon Serra i Batlle
Eulàlia Solà i Miró

Col·laboradors

Alternativa Ecologista d'Artesa
Cèlia Argilès i Andrés
Andreu Bergé
Claustre Professors Escola Artesa
Adolf Costafreda i Castillo
Neus Falcó i Manonelles
Laura Farran i Botargues
Felip Gallart i Fernández
Josep Gallart i Fernández
M. A. Navarro
Jordi Niubó i Nosas
Joan Ramon París i Oró
Ramon Serra i Batlle
Eulàlia Solà i Miró
Josep Ramon Solé i Gallart

Fotògraf

Ramon Serra i Batlle

Després d'un
hivern llarg i
fred, per fi ha
arribat la
primavera!

Els articles que apareixen a les
planes de La Femosa reflecteixen
únicament l'opinió de llurs signants.

2a. època.
Dipòsit Legal:
L-264-1981.

Índex

El Reportatge	4
<i>J. Gallart</i>	
Pòrtic	5
Actualitat Artesenca	6
<i>Cèlia Argilès</i>	
Imatges de l'actualitat artesenca	8
<i>Ramon Serra</i>	
Discurs del Carnestoltes	11
La cuina exòtica	12
<i>Adolf Costafreda</i>	
Resposta de la Presidència del Govern	13
<i>La Redacció</i>	
Ofensiva contra Catalunya	15
<i>Laura Farran</i>	
Entreteniments	18
<i>Andreu Bergé i La Redacció</i>	
D'Artesa de Lleida a Blanes	19
<i>Adolf Costafreda</i>	
Escola i convivència	20
<i>Claustre de Professors de l'Escola</i>	
Tot passejant lo gos	21
<i>Alternativa Ecologista d'Artesa</i>	
Tinc un gat	22
<i>Maria</i>	
El Temple de les Rates	23
<i>Joan Ramon París</i>	
Artesa de Lleida a l'any 1905	28
<i>Josep Gallart</i>	
Apunts sobre la història de les escoles	32
<i>Josep Gallart</i>	

EL REPORTATGE

El poble creix

Josep Gallart

Sant Jordi és una de les festes més arrelades de Catalunya i una de les més conegudes arreu del món, fins al punt que en molts països, amb variants, l'han incorporat com a pròpia. Aquesta celebració esdevé una fita cultural importantíssima per al nostre país, no solament pel que fa a la venda de llibres i roses, símbol d'amor i cultura, un fet sempre a tenir en compte, sinó també com a afirmació de catalanitat i de foment de la nostra llengua i cultura. Sant Jordi uneix amor, cultura i sentit del negoci: trets molt catalans que ben segur expliquen bona part de la nostra miraculosa supervivència. La festa de Sant Jordi és una tradició molt arrelada al nostre poble. Ja fa una colla d'anys que a Artesa es fa la parada de llibres i de plantes. Avui una parada de llibres per sant Jordi és un fet normalíssim, però si reculem en el temps, i tots els lectors sabran a quins temps ens referim, una parada de llibres en català era una cosa insòlita, extravagant i, fins i tot, perillosa.

La nostra agrupació ha estat pionera en l'organització de la diada de sant Jordi tal com avui la coneixem. Flors i llibres han estat presents en els sants Jordi que s'han anat succeint. Els artesencs han pogut viure la diada sense moure's del poble, caldria esbrinar des de quins anys, però en tot cas ja en fa una colla. I si bé no tots els llibres s'han llegit, ni tots els sentiments han pervingut més que les flors, sí que n'hi ha hagut molts que ens han fet bona companyia, ens han ajudat a créixer i, el que és més important, ens han fet, ben segur, una mica millors.

CARNAVAL 2006 (25-02-06)

La festa del Carnaval, sembla que recupera corda al nostre poble. De nou enguany una gran quantitat de gent disfressada, ja sigui en grups o a nivell individual, van participar a la festa que es va celebrar al llarg de la tarda-nit del dissabte.

Els actes van estar els següents:

- A 3/4 de 6 de la tarda, concentració a la Pista Poliesportiva, de totes les disfresses, on es va repartir xiulets per a tothom per animar el cercavila
- A les 6 de la tarda, berenar amb coca i xocolata.
- A 2/4 de 7 de la tarda, es va iniciar la RUA DEL CARNAVAL pels carrers del municipi, amb la companyia del GRUP DE GRALLERS D'ARTESA i el reforç del GRUP SI FA SOL. En arribar a la Plaça Major, es va proclamar amb forta Xiulada el REI DEL CARNESTOLTES, REI DELS POCASOLTES, que va llegir el tradicional Pregó.
- A 2/4 de 8 de la tarda, va tenir lloc la primera Part del Ball de Carnaval, a càrrec de SO MOBIL, i es van lliurar els premis a les disfresses guanyadores i als guanyadors de la confecció del rètol del Carnestoltes 2006. També es va lliurar el 2ns. PREMIS MORRO:

Els premis Morros van estar concedits: PEL MORRO, enguany va recaure a mans del Ricard Batiste, per haver fet funcionar per portar els Reis Mags d'Orient, el vell camió amb el qual repartia les gasoses pel poble que elaborava i altres vegudes fa molt temps.

QUIN MORRO, enguany va recaure sobre l'AMPA per la poca participació i activació de l'activitat sardanística.

- A 2/4 de 10 del vespre, hi va haver TUPINADA PEL MORRO, per tothom.

Entrepanns amb llonganissa fregida a càrrec del Carlets. Amb servei de Bar a càrrec de l'Associació de Joves (AJALL).

- Més tard es va celebrar la segona part del Ball de Carnaval, amb el III concurs "tir de pinyol d'oliva arbequina amb la boca", II Concurs d'Acudits, i I Concurs de BRAMS. El Ball va anar a càrrec de TETE PRODUCTIONS, i va durar fins a la matinada.

CONVENI AMB LA FUNDACIÓ LA CAIXA

El Passat dia 27 de febrer, l'Ajuntament va signar un conveni amb la Caixa de Pensions, per mitjà del qual es rebrà 18.000 • per a la realització de les despeses de les obres de Reforma i Rehabilitació de la Llar del Poble. L'any 2005, l'ajuntament va demanar subvenció a la Fundació La Caixa, dins dels projectes culturals, que aquesta entitat convoca. L'actuació va estar ben rebuda i valorada i per tant dotada d'una subvenció de 18.000 •.

L'acte es va formalitzar a l'oficina de la Caixa de Pensions d'Artesa de Lleida per mitjà de la signatura d'un conveni de col·laboració.

APROVACIÓ DE LA DENOMINACIÓ DE CARRERS AL MUNICIPI

El ple de l'Ajuntament a la sessió ordinària del dia 2 de març de 2006 va aprovar la denominació de dos nous carrers oberts arran del Pla Parcial del SAUR-3, ubicat a l'antiga Era del Sangenís.

Així es va acordar per unanimitat aprovar els següents noms de carrers :

1. Al carrer que va perpendicular al carrer Solsonès i Pompeu Fabra, passant per

davant de l'era del Gallart cap a les Figueretes, es proposa el nom de carrer del Vinya Nou.

2. Al carrer que aniria perpendicular a l'anterior i que s'acaba a la plaça ubicada dins del SAU R-3 es proposa el nom de carrer de les Albízies.

TROBADA DE LES PUNTAIRES (19-03)

El diumenge, dia 19 de març va tenir lloc la 6ena. Trobada de Puntaires al nostre poble. Com cada any la convocatòria va estar feta al carrer de la Primavera, però la pluja va obligar a traslladar l'acte a la Cooperativa La Ginesta.

Més de 400 puntaires es van concentrar per tal de mostrar l'art dels boixets a tots els artesencs i artesenesques que s'hi van acostar.

Durant tot el matí, també hi va haver una exposició de treballs realitzats pel grup de puntaires d'Artesa de Lleida.

AMPLIACIÓ DEL CEMENTIRI MUNICIPAL

Davant l'escassetat de nínxols al cementiri municipal, l'Ajuntament, va aprovar inicialment el projecte per a l'ampliació del cementiri municipal, a la sessió plenària del dia 2 de març de 2006.

L'ampliació del cementiri, obra que està inclosa al pressupost per enguany, es construirà en el terreny que hi ha per la part de darrera de l'actual cementiri.

FESTA DE L'ARBRE (26-03)

El dia 26 de març de 2006, va tenir lloc la plantada dels arbres, que va organitzar l'Alternativa Ecologista i l'Ajuntament.

La plantada va tenir lloc al matí, i un cop avançada la tasca es va fer un esmorzar de germanor per tots els que de manera desinteressada van participar-hi.

PROGRAMACIÓ D'ACTIVITATS A LA SALA DE LA LLAR DEL POBLE	
MES DE MARÇ	
DIA	ACTIVITAT
Diumenge 5	Pel·lícula: Las crónicas de Narnia
Diumenge 12	Pel·lícula: Doce fuera de casa
Diumenge 19	Pel·lícula: Secretos de família
Dissabte 25	Pel·lícula: La joya de la família
Diumenge 26	Espectacle infantil: El llibre de la selva
MES D'ABRIL	
Diumenge 2	Pel·lícula: Esta abuela es un peligro
Diumenge 9	Pel·lícula: En la cuerda floja
Divendres 14	Pel·lícula: Memorias de una geisha
Diumenge 16	Pel·lícula: La pantera rosa
Diumenge 23	Pel·lícula: Sin control dicen por ahí
Diumenge 30	Pel·lícula: Los dos lados de la cama

IMATGES de

Ramon Serra

l'Actualitat Artesenca

Grup disfressat de bombers

Unes disfresses ben actuals al nostre poble

Grup de noies amb una disfressa molt original

El Rei Carnestoltes

La Rua del Carnaval iniciant el recorregut

La Rua de Carnaval pels carrers del poble

Alguns dels grups guanyadors del concurs de disfresses

Trobada de Puntaires, que per causa de la pluja es va fer a La Ginesta

Grup de puntaires

Signatura del conveni entre l'Ajuntament d'Artesa i La Caixa

Plantada d'arbres (Fotos: Joan Setneuf)

DISCURS DEL CARNESTOLTES

Bona tarda a tothom !!!

*Benvinguts a aquesta festa
On tothom se les empesca
On regna la disfressa
Com a reina de la gresca*

*Si algú d'aquest xibarrí es vol queixar ,
Al telèfon municipal no ha de trucar
si aviat ho vol sol.lucionar
ja que s'haurà d'esperar per a poder
parlar.*

*La recollida selectiva fa furor
Ara us toca fer-ho millor
Totes les deixalles heu de separar
per poder-les reciclar.
La Matèria orgànica és més complicada
Doncs, la tria és més acurada
I en bosses especials dipositada.*

*El Medi Ambient hem de cuidar,
No el podem menysprear
I per això s'ha aprovat
una ordenança solar
que l'aigua ens acalentarà
doncs més enllà no arribarà*

*Una gossera municipal
amb la protectora heu creat,
per poder-vos lliurar
dels gossos abandonats.*

*La Sala de la Llar del poble heu
rehabilitat
Per un bon espai aprofitar
I una graderia s'ha instal.lat
Per tenir el cul ben assentat.*

*El cinema ha millorat
i l'assistència s'hi ha notat,
Tot i que a les assemblees
Sigueu quatre ànimes amb penes.
Gent jove pa tou,
La dita ja ho promou
Què se n'ha fet de l'AJALL
Que tot s'ho volia menjar.*

*Els gegants heu renovat
I amb cirurgia ho heu arreglat,
Més la vestimenta no heu canviada
Per no trobar-ne de més extramada.*

*La Cultura potencieu
I així el Museu arregleu
Fen forats per tots costats
Que l'espai van minvant.*

*La plusvàlua es dispara
Ja no queda un pam de terra
que no hagi estat comprada
La plaça del Freginal resta pendent
Tot i que els arbres se'ls ha endut el vent.*

*Vinga cases, vinga gent
Que com més serem més riurem*

*Continueu amb la festa
Seguiu aquesta comparsa
Que us durà a l'indret
On us espera allo més distret.*

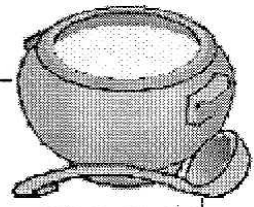
Artesa de Lleida, febrer 2006

El Carnestoltes amb unes de les disfresses premiades

LA CUINA EXÒTICA

Adolf Costafreda

YE XIANG TOU YU (calamars amb ceba i tomata). *Recepta xinesa*

Ingredients: 2 cebes, 4 alls, 700 grams de calamars o sèpia, la pell de mitja llimona, 4 cullerades de tomata concentrada, una cullerada de sucre, el suc de mitja llimona, 100 cc de llet de coco, sal i oli.

Preparació: Es trituren les cebes i els alls fins que siguin com un puré, Es tallen els calamars en quadres fent-los unes incisions en diagonal a la superfície. Es posa l'oli a la paella i s'hi aboca la barreja de ceba i alls, es deixa coure uns 15 minuts a foc lent. S'hi afegeix la pell de la llimona, la tomata trossejada, el sucre, la sal, el suc de llimona i la llet de coco. Es deixa coure 3 o 4 minuts més i s'hi afegeixen els calamars. Es tapa la paella i ho deixarem coure tot junt uns 10 minuts més a foc lent.

SUSHI TWMAKI DE POLLASTRE LACAT. *Recepta japonesa*

Ingredients: 250 grams d'arròs preparat per a sushi (mireu *La Femosa* núm.217), un pit de pollastre desossat, una cullerada de mel, 4 cullerades de salsa de soja, una cullerada de quetxup, 2 cullerades de sèsam torrat, sal, una grapat d'herba dels canonges, 4 raves normal, 4 làmines d'alga nori, salsa de soja.

Preparació: Es talla el pit de pollastre a tires i se sala. Un cop salat se suca amb una barreja de mel, salsa de soja i quetxup i es deixa macerar un parell d'hores. Passat aquests temps es posa al forn fins que sigui cuit i sense ressecar-se. S'arrebossen els tallets amb sèsam torrat i es deixen refredar. Es tallen els raves a rodanxes primes. Un cop fet això, es tallen els fulls d'alga nori per la meitat. Al centre de cadascun s'hi posa una capa llarga i prima d'arròs encara tebi i també els canonges, el pollastre i els raves. S'enrotlla l'alga en forma de paperina de tal manera que, per la part oberta, s'hi vegin tots els components del sushi. Es tanca l'alga mullant-la amb aigua.. Es deixa refredar el sushi. Se serveix amb salsa de soja.

TIMATAR TIK HOSHI (xai amb tomates i cardamoms). *Recepta de l'Índia*

Ingredients: Un quilo de magre de xai tallat en daus, 2 cullerades de garam masala, 2 cullerades de pebre, 125 ml d'oli vegetal, 6 cebes, 4 fulles de llorer, una culleradeta de cúrcuma. 3 cullerades de coriandre en pols, mig litre d'aigua calenta, 8 dents d'all picats, 5 cm de gingebre fresc, pelat i ratllat, sal, 4 tomates, una mica de cardamoms en pols, un grapat de corriandre en pols.

Preparació: Es barreja la carn amb el Garam masala i el pebre i es rosseja en una cassola amb oli. Un cop ressejada es reserva. Es trinxen les cebes i s'afegeixen a la cassola amb el mateix oli juntament amb les fulles de llorer, la cúrcuma i el coriandre; es deixa sofregir una mica i s'hi aboca la meitat de l'aigua. Es fa una pasta (una mena de picada) amb els alls i el gingebre i s'afegeix a la cassola. Es va remenant fins que les cebes comencin a daurar-se. En aquest punt s'hi posa la carn i la resta de l'aigua. Es tapa la cassola, s'abaixa el foc i es deixa fer en xup-xup uns 25 minuts. S'hi afegeixen les tomates i es deixa coure tot junt uns 15 minuts més. S'escampen per sobre el cardamoms i el corriandre picat i ja es pot servir.

RESPOSTA DE LA PRESIDÈNCIA DEL GOVERN CENTRAL A LA MOCIÓ DE SUPORT DE *LA FEMOSA* AL NOU ESTATUT DE CATALUNYA

En el número passat de la revista *la Femosa* comentàvem que la proposta d'adhesió al projecte de nou Estatut de Catalunya, aprovada per l'assemblea general de l'Agrupació Cultural La Femosa, es va remetre al President del Govern espanyol i des de la Presidència del Govern espanyol hem rebut la resposta següent:

PRESIDENCIA
DEL GOBIERNO

José Enrique Serrano Martínez
DIRECTOR DEL GABINETE
DE LA PRESIDENCIA DEL GOBIERNO

Madrid, 6 de marzo de 2006

Sr. D. Ramón Serra i Batlle
Presidente de la Agrupación Cultural "La Femosa"
Carrer dels Gallart, 7
25150 ARTESA DE LLEIDA
LLEIDA

Estimado señor:

Por indicación del Presidente del Gobierno, doy contestación a la carta que ha enviado, en nombre de la Agrupación Cultural que usted preside, sobre el Proyecto de Reforma del Estatuto de Autonomía de Cataluña.

Quiero agradecerles que nos hayan dado a conocer sus reflexiones sobre un Proyecto que no se me oculta que, desde su inicio, ha generado controversia en la opinión pública.

Ante el anuncio de algunas Comunidades Autónomas de adoptar iniciativas de reforma de sus Estatutos de Autonomía, el Presidente, en su discurso de investidura en abril de 2004, mostró su disposición favorable a tramitarlas siempre que su aprobación se produjera mediante un amplio consenso político y social, y su contenido fuera por completo acorde con la Constitución.

En tal sentido, en el Congreso de los Diputados, con ocasión del debate de toma en consideración del Proyecto de Reforma del Estatuto Catalán, una vez más, el Presidente, a la vista de su contenido, manifestó la necesidad de, con diálogo y acuerdo y sin desnaturalizar la propuesta elaborada por el Parlamento de Cataluña, incorporar modificaciones destinadas a adaptarlo a los mandatos, expresos y tácitos, contenidos en la Constitución y salvaguardar, así, el interés general de España.

Desde entonces, el Gobierno ha venido trabajando en la búsqueda de un acuerdo, abierto a todas las fuerzas políticas que, respetando la Constitución como regla de nuestra convivencia, asegurara la estabilidad de

nuestro modelo de organización territorial, fortaleciendo la unidad de España.

Quiero informarles que el Partido Socialista, efectivamente, ha alcanzado un acuerdo para un nuevo Estatuto que, reforzando la solidaridad entre todos los españoles y la cohesión territorial, sea bueno para Cataluña y para el resto de España.

En esta línea, quiero indicarles que tanto los aspectos financieros como los competenciales recogidos en ese acuerdo son generalizables al resto de las Comunidades Autónomas, si así lo deciden en las reformas que de sus Estatutos puedan plantear.

A partir de ahora, en las Cortes Generales, sede de la soberanía nacional, todos los grupos políticos podrán mantener sus posiciones y las propuestas concretas que consideren más convenientes para defender el interés general.

En estos mismos términos, me he dirigido a todas las personas que han escrito al Presidente sobre este asunto, y con la confianza de que en este proceso se atiendan buena parte de sus preocupaciones, les envío un cordial saludo.

Aprovació del Projecte de Reforma de Reforma de l'Estatut de Catalunya al Congrés de Diputats

OFENSIVA CONTRA CATALUNYA

L. F.

Coincidint amb l'efemèride de la celebració del 75è aniversari de la proclamació de la Segona República, he tingut ocasió de fullejar diversos llibres recentment publicats sobre aquesta etapa i l'esclat de la Guerra Civil Espanyola. M'ha resultat força interessant la lectura de: "*La caiguda de Catalunya*" i una biografia sobre el general Vicente Rojo, escrita pel seu nét.

Vicente Rojo és el gran general de la República, el millor estratega militar. Es mantingué lleial a la República davant l'aixecament militar del 18 de juliol de 1936, protagonitzat per Franco i altres militars africanistes. El seu prestigi provenia de l'hàbil defensa de Madrid on aconseguí barrar el pas a les tropes franquistes.

Aprofitant l'arribada de material de guerra procedent de Rússia va organitzar pel juliol de 1938 una ofensiva de l'exèrcit republicà, inesperada i ben preparada. Començaria la batalla més dura de tota la guerra, on la República s'hi jugaria el tot per tot: **La Batalla de l'Ebre**. L'objectiu era atacar les posicions franquistes a l'Ebre i conduir les operacions bèl·liques a un escenari favorable als republicans de cara a possibles negociacions de pau i de cara també a la sempre esperada i mai no arribada, ajuda internacional a la República. Fou una batalla de desgast que duraria quatre mesos, on hi moriren molts soldats. El mateix Rojo afirmava: "*Aquells homes tenien dret a triomfar, però davant l'onada de ferro, de bombes, de metralla. Podíem contrarestar-la?*".

La superioritat armamentística i militar del bàndol rebel, faria que amb molt poc temps Franco preparés l'**ofensiva contra Catalunya**.

L'Exèrcit Popular de la República, anomenat a Catalunya GERO (Grup d'Exèrcits de la Regió Oriental), estava format per l'Exèrcit de l'Est i l'Exèrcit de l'Ebre. D'aquest exèrcit, al sector Lleida-Serós s'hi havia desplegat el V cos manat pel tinent coronel Enrique Líster. En total i segons el mateix general Rojo, l'exèrcit republicà comptava amb uns 220.000 homes, dels quals molts eren joves i mancats d'entrenament i reservistes mobilitzats, els quals comptaven a més, amb poc armament.

Franco, que ja havia ocupat Lleida a l'abril de 1938, ordena l'atac nacional sobre Catalunya per al dia 10 de desembre de 1938, però el mal temps faria que es retardés al dia 23 de desembre. Seria l'inici d'una ofensiva que pretenia decidir la Guerra Civil. Els plans d'atac de l'exèrcit franquista consistien a manobrar des del nord (Tremp) i des del sud (Serós) amb l'objectiu d'encerclar les forces republicanes situades davant de Lleida i Balaguer.

Els plans de Vicente Rojo eren bàsicament defensius, aprofitant les línies de defensa i fortificacions. Els republicans havien construït una destacable xarxa de trinxeres i búnquers, tant de ciment com de ferro, al llarg del front del Segre.

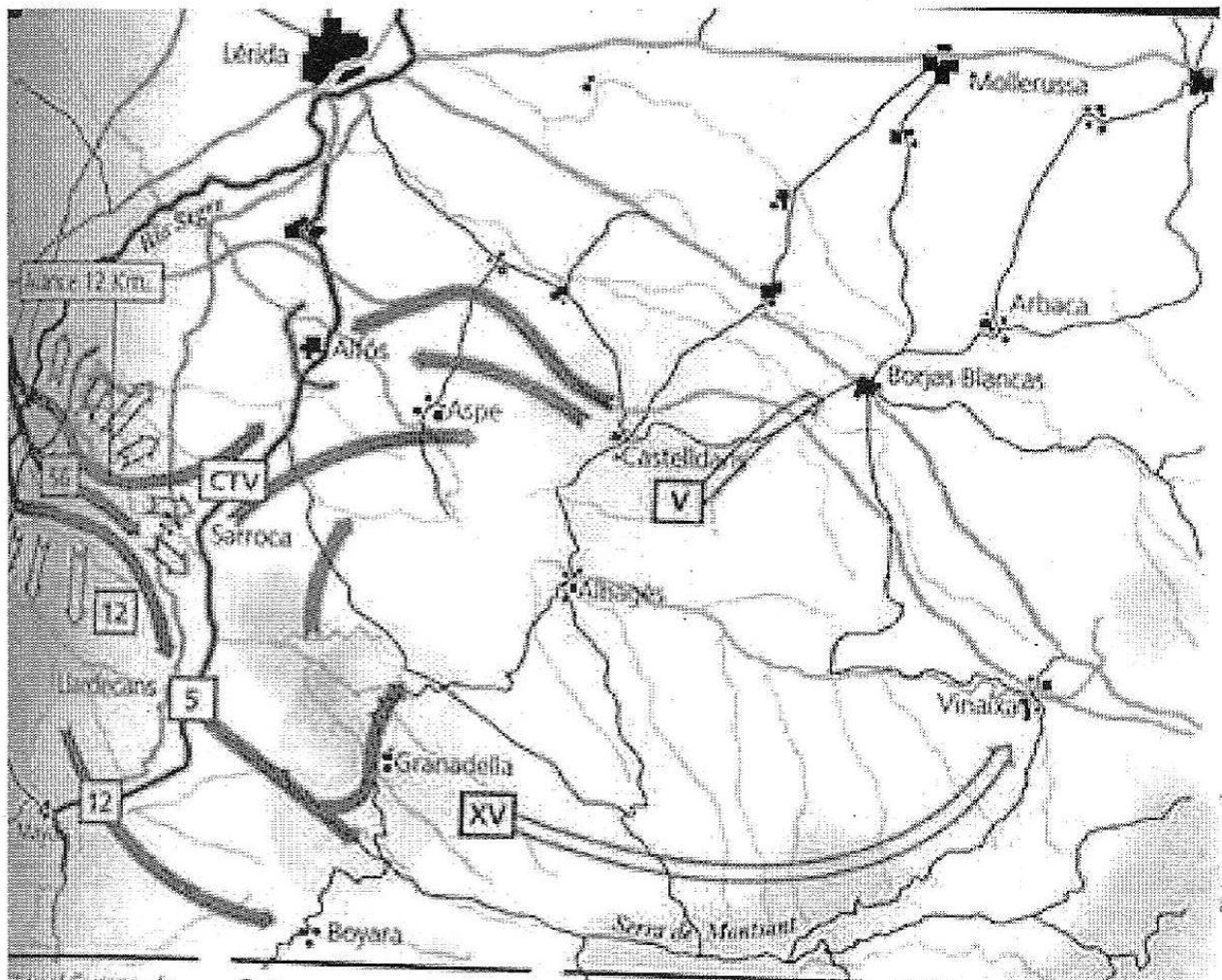
L'exèrcit nacional inicia l'ofensiva amb la intervenció de l'aviació, una impressionant concentració d'artilleria i la infanteria italiana (el CTV- Corpo di Truppe Volontaire-, anomenats pels republicans "cuando te vas"). En el front nord, en el sector de Tremp, les forces republicanes resistiren l'investida, ja que el terreny era més favorable i l'avanç franquista fou més lent i costós, però al sud, a Serós, es trencà el front. La bretxa és important i

les unitats franquistes hi penetren ràpidament. Les tropes rebels van ocupant les poblacions situades a l'est del riu Segre, a mesura que s'apropen a Castellldans, en la primera línia de turons, on Líster havia situat el seu centre d'operacions. El dia 29 de desembre cau la Granadella, nus estratègic de comunicacions, després d'una intensa defensa republicana. A principis de gener de 1939, l'ofensiva nacional s'endureix. Al front del nord cau Artesa de Segre, d'una importància estratègica vital. Franco es trasllada a Catalunya i segueix la resta de la campanya des del castell de Raïmat. La pressió dels italians juntament amb les tropes nacionals trenca la línia defensiva que Líster portava defensant prop de 15 dies. Aquest es veu obligat a retrocedir i a deixar el seu comandament a Castellldans a mans de l'enemic. Els republicans es repleguen cap a les Borges Blanques on els dies 3 i 4 hi ha acarnissats combats entre les brigades de Líster i les tropes franquistes. La nit del 5 cau a mans dels nacionals. Davant d'aquest panorama, el general Vicente Rojo

ordena la retirada de l'exèrcit republicà cap a la línia Anglesola-Belianes-Vinaixa. La resistència s'ha transformat de contenció en retirada.

A partir d'aquesta fase, els avançaments franquistes per Catalunya seran molt ràpids: El 15 de gener ocupen Tarragona; el 26, Barcelona; el 4 de febrer Girona i entre el 9 i el 10 del mateix mes arriben a la frontera amb França, perseguint una massa de soldats i de civils (vells, dones, nens..) que fugien cap a l'exili per escapar del terror feixista. Alguns historiadors consideren que donada la superioritat armamentística dels nacionals, la conquesta de Catalunya va ser tan ràpida que pot ser el primer model de "guerra llampec".

Tot i la voluntat de defensa d'uns ideals de les tropes republicanes, la manca d'organització i d'efectius militars fou decisiva en la pèrdua de la guerra i Catalunya viuria el pitjor intent de repressió i genocidi cultural exercit pels vencedors.

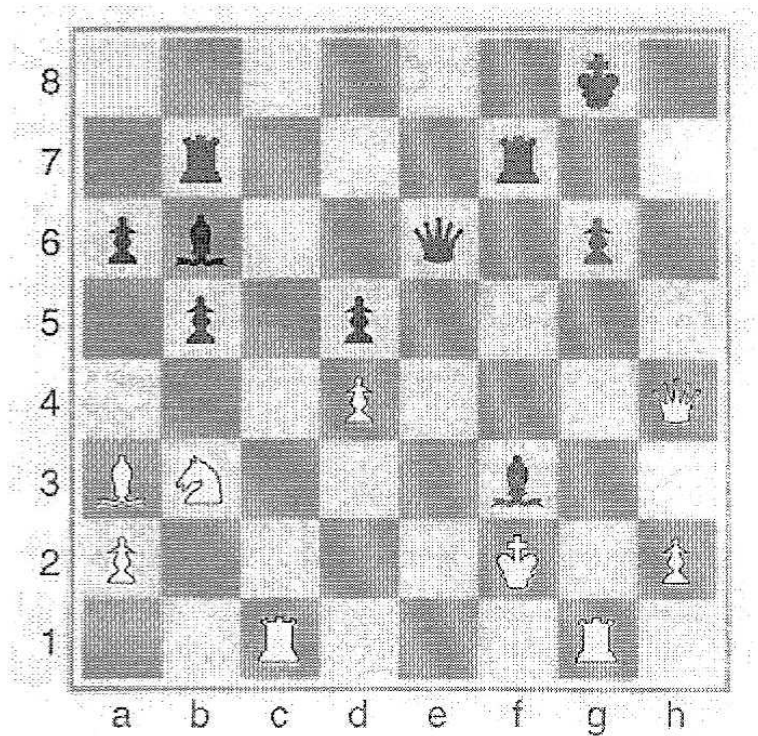

Entreteniments

Solucions a la pàgina 34

PROBLEMA D'ESCACS per: Andreu Bergé

Les negres tenen moltes amenaces en aquesta posició, i sembla que tot ho defensen prou be, però una de les peces negres defensa massa coses allhora. Com se'n poden aprofitar les blanques? Juguen les blanques i guanyen.

SUDOKU

								9
7	4	5			2	8		
		9		7	8	4	1	
			5	1	3		2	
	3	8						7
				2		6		
			2			5	8	4
9								
			3	8				1

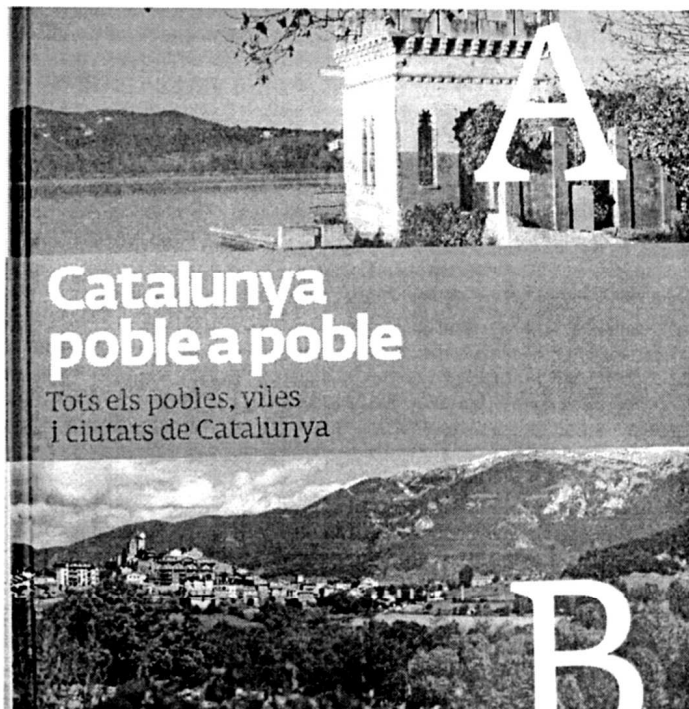
D'ARTESA DE LLEIDA A BLANES

A. Costafreda

Mira per on, amb aquest encapçalament i durant uns quants dies, el periòdic *La Vanguardia* va fer propaganda, a la televisió, del segon volum de la seua publicació: CATALUNYA POBLE A POBLE – tots els pobles, viles i ciutats de Catalunya (mena d'enciclopèdia comarcal), que donaven (pagant no sé quants euros) com a suplement dominical, a qui comprava aquest diari i que, prèviament (almenys a Artesa de Lleida) l'havia de tenir encomanat.

Com que només he pogut fullejar aquest segon volums d'aquesta publicació, a hores d'ara no sé de quants volums constarà ni qui n'és l'autor/a o autors/es (queda bé això de barra *a* barra *es*, si no fos tant empipador d'escriure). Segurament que aquesta pregunta que em faig deu estar ben explicada al primer volum, però ai!, no me l'ha pogut deixar ningú. La gent d'Artesa que s'ha interessat per aquesta obra i ha comprat aquest segon volum, només ho ha fet per curiositat del que diria sobre Artesa de Lleida, així de clar. Aquest volum del qual parlem (suposadament com els altres), és gairebé de format quadrat, 25 x 25'20, de cobertes dures, imprès a tot color sobre paper setinat i il·lustrat amb magnífiques fotografies. Aquesta col·lecció, posats tots els volums en un prestatge, ha de fer goig de veritat. Ah! al lloc d'aquest hi posa: Artesa de Lleida – Blanes.

Si aquest llibre és d'una presentació, al meu parer impecable, deixa molt de desitjar en qual al text. Passa molt sovint això en aquesta mena de publicacions, ja que gairebé sempre són redactats des d'un despatx o com se'n digui, copiant el text d'altres publicacions i sense prendre les precaucions necessàries per corregir-ne les errades anteriors. Això es nota molt

en la pàgina i mitja que parla d'Artesa de Lleida (en les altres no ho sé, però deu passar tres quarts del mateix). Per exemple: *Artesa de Lleida és... al mateix cor de la Plana d'Urgell. ...ni més ni menys que el 98% de la terra són de conreu, i tres quartes parts es reguen. ...l'economia pagesa se centra en la cria de bestia boví, oví (ovelles) i porcí i en l'elaboració de productes agraris (oli i conserves)*. I en quan al que fa als comentaris sobre la història local, val més no parlar-ne.

Tots els pobles, com és normal, van en rigorós ordre alfabètic. La coincidència que aquest volum comenci per Artesa de Lleida, ha fet possible que el nom del nostre poble hagi estat protagonista, durant uns dies, de la propaganda que el diari *La Vanguardia* va fer d'aquesta publicació.

Potser, gràcies a aquesta coincidència, molta gent (molta gent fora de els nostre comarques) s'haurà assabentat de que Artesa de Lleida existeix i que no és el mateix poble que Artesa de Segre, no us sembla?

ESCOLA I CONVIVÈNCIA

Claustre de Professors de l'Escola d'Artesa

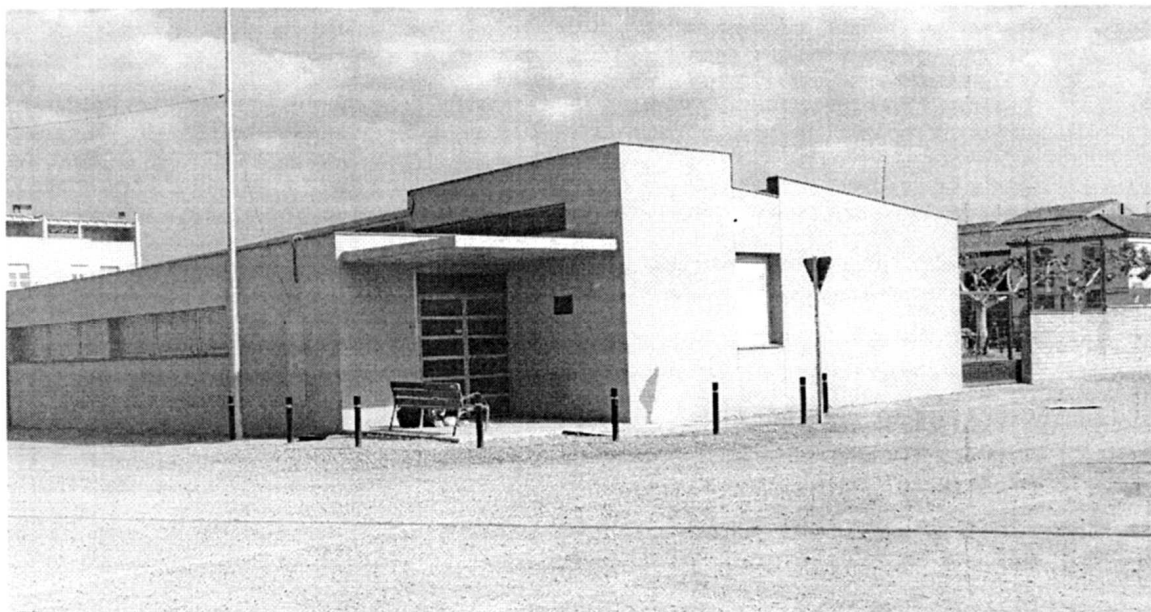
Permeteu-nos als mestres i les mestres de l'escola d'Artesa de Lleida que us fem arribar unes reflexions que tenen molt a veure amb la tasca que duem a terme en el dia a dia.

Sovint es dona per suposat que la nostra feina consisteix bàsicament en transmetre informació que serveixi als nens i les nenes per adquirir i ampliar coneixements relacionats amb les diferents àrees del currículum. Si bé això és cert, també ho és que amb la transmissió de coneixements no n'hi ha prou.

Hem d'anar i anem més enllà i comptant amb el suport de les famílies i de la societat en general la nostra funció com a escola ha de ser orientar i ajudar els nens i les nenes en el difícil aprenentatge de la convivència i dels valors d'una societat democràtica: solidaritat, respecte a l'altre, actitud de diàleg... Tot un repte, oi?

Els centres educatius hem d'assumir l'acollida i la integració dels alumnes nouvinguts com a tasca bàsica i fonamental; és per això que la nostra escola compta amb un Pla d'Acollida que ens serveix i ens ajuda a prendre decisions sobre les diferents actuacions a realitzar per tal d'incorporar aquests alumnes a les activitats educatives ordinàries i facilitar-los la integració escolar, vetllant des del primer moment perquè es sentin acollits i atesos.

A l'escola d'Artesa de Lleida eduquem en l'acceptació d'un mateix i de la diversitat, en el respecte i en la tolerància, en l'ús del diàleg i no de la força, en el control de les emocions... Sabem i som conscients que no és una feina fàcil i que en el camí van sorgint dificultats que entre tots mirem de resoldre i que ens ajuden a madurar i a créixer i, en definitiva, ens ajuden a aprendre i a ser persones.

Als vespres-nits abonancats de finals d'hivern, no fa gens de mandra de treure el gos i quedar-se una estona a fer petar la xerrada, dóna gust i tot. La Bepeta Fila Prim i la Mari Çose Àrei Corro feia dies que no es veien; els freds d'aquest hivern no han facilitat recrear-se en l'hàbit de la passejada nocturna, fins i tot els cànids semblava que tinguessin pressa per tornar a casa al costat del foc.

Avui la Bepeta està trista. Han enterrat la Bruna, una gossa negra i dolça com la xocolata. Va aparèixer un bon dia pels carrers d'Artesa, amb dues mil paparres cosides a la pell. Va quedar malmesa pel tractament, que va superar força bé. La topada amb en Roc, un gos agressiu i malcarat, li va fer un parell de traus que també van haver de ser tractats. Ella, més bona que les sopes amb llet, no es va queixar mai. Un bon dia la van trobar morta, ja feia vuit mesos que era al centre d'acollida. Massa tard.

- *No estigos trista, Bepeta, aquets vuit mesos se'ls ha trobat. I mentre va estar al centre d'acollida, no li va faltar re.*

- *Això sí, però la gent de l'Alternativa estava il.lusionada-i jo també- pensant que qualsevol dia sortiria una bona persona, pacienciosa i tranquil.la com la gossa i se'n faria càrrec, però...*

- *Vols que et diga un cosa Bepeta?. Quan un abandona un animal o se li escapa perquè no ha vigilat prou, no en té ni idea de les calamitats que pot arribar a passar la bèstia.*

Tothom s'imagina la pel.lícula que algú l'haurà trobat i el cuidarà bé. Però a fe de món que en un 80 per cent dels casos l'erren!

- *Oi, tant. Ningú parla de patiments ni de misèria.*

- *Què diuen ara, que n'hi ha que truquen de fora vila a l'Ajuntament a veure si els agafen lo gos?.*

- *Oi, tant. I n'hi ha que truquen directament a l'Alternativa, que s'han trobat un gos o a veure si els hi poden portar perquè canvien de casa, o se'ls caga per tot arreu, o se'ls ha tornat frèstic. O els ha criad la gossa que què en fan dels cadells...*

- *Quin morro, que no ho sabien quan la van comprar que, segons com, si no vigilen, les gosses crien?*

- *Que no ho saps que la gent té temps per tot menos pel que està a tocar de nas?. Ia vigilen la tele, ia!*

- *I les injeccions perquè no crion?.*

- *I l'esterilització que pagues una vegada i t'olvides del tema?.*

- *Oi, i tant. I aquets que el gos embruta o se'ls ha tornat frèstic és perquè no l'han sapigut educar. Passa com amb les criatures que si no les saps educar ia pot córrer la supernani que no hi ha res a fer.*

- *N'hi ha que es pensen que això d'educar s'ha de fer a cops de totxo i van ben equivocats.*

- *Que no te'n recordes de la psicòloga canina que va donar aquella conferència? Res de bastonades. Tot*

té la seua tècnica i s'ha de saber aplicar.

- Sí és lo que diu lo tríptic aquell de l'Alternativa. Però aquella xicota ho explicave molt bé. Diu que potser més endavant la portaran una altra vegada. M'agradarà tornar-la a sentir

- I aquesta gent que truca haurien de saber que cada municipi té responsabilitat directa amb els animals del seu poble, siguin perduts o abandonats. Quan troben un gos, han d'anar al seu Ajuntament i no als ajuntaments que han sabut solucionar el problema!.

- O bé han d'anar a una entitat supramunicipal. Es a dir, al seu Consell comarcal.

- Sí, diu que el Segrià vol fer una protectora comarcal. L'altre dia ho portae lo diari "Segre".

- I tant!. Ia fa temps que ho diuen això.

- Sis-cents mil euros d'inversió diu que hi haurà.

- Potser sí, però fins que no la vegi feta, no m'ho crec.

- Potser si cada gos que troben els de l'Alternativa el deixessin davant de la casa del president de l consell comarcal, es donaria més pressa.

- No caldria; només que l'hi deixessin cada un dels que truca, ja faria el fet.

- On deu mirar el nostre president quan se'ls troba pels carrers i carreteres?

- Deu mirar cap a una altra banda

- Ca!, mai millor dit, no els veu

TINC UN GAT

Maria

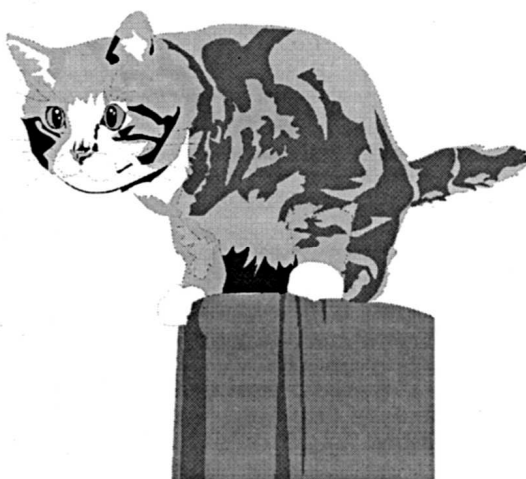
Tinc un gat, que no és un gat, perquè és una gata. Té un pèl que no és ni blanc, ni negre, sinó que és gris.

Té uns ulls molt bonics, que no són ni grisos, ni verds, són blaus. No és siamesa, ni gat comú, perquè és mig de cadascuna, és tan capritxosa que li agrada sortir a la fresca amb nosaltres i ens ronda per buscar festes, també li agrada molt jugar i caçar mosques. Quan ens n'hem d'anar a dormir, ella encara es vol quedar una mica més..

I li agrada molt el pa sucac amb tomata i sobretot el peix i moltes coses més. Però la meua gata és única.

Fins aquí les anotacions d'un noi de vuit anys.

Avui el noi ja és gran i quan he trobat l'escrit oblidat al seu calaix, m'ha emocionat el record de la seva gata que ens va donar, durant els dinou anys que va viure, moltes cries i estones amb molta companyia.

M'ha fet evocar coses agradables, costums, aquell buscar casa pels gatets abans de néixer, aquella vegada que va estar a punt de criar amagada sota el cobrellit, en fi, moltes vivències.

Però sobretot, m'ha agradat

descobrir els sentiments tan positius que li va oferir l'animaló a un jovenet mentres creixien junts.

EL TEMPLE DE LES RATES EN EL COR DEL RAJASTAN

Joan Ramon París

Prop de Jodhpur, al centre de l'Índia, en els contraforts del desert del Rajastán és potser on les condicions de vida es fan més extremes, dures i insuportables. Ens trobem en terres dels marajàs que es comportaven com a veritables prínceps feudals fins a èpoques recents a la descolonització britànica.

Un clima sec, dur, hostil domina un paisatge que confronta amb el desert del Thar, fronterer

d'aquell continent tan pròxim i alhora tan llunyà. Però a tot això caldria afegir un component que escapa a qualsevol paràmetre econòmic o estadístic per a veure realment la situació d'una pagesia que no es troba gaire lluny del que a l'Edat Mitja es va conèixer com a *servitud de la gleba*. L'anomenat *sistema de castes* segueix funcionant malgrat els esforços del govern

Camperol intocable

amb Pakistan i que es constitueix en *terra de ningú*. Els habitants d'aquella zona estan en certa manera lligats al treball de servitud que va seguir a la fallida d'un sistema d'arrel autocràtica, que s'ha reinventat a sí mateix aplicant noves fórmules de vassallatge.

I és que en aquest país res no evoluciona de manera accelerada, sinó que més aviat es troba més pròxim al que Marx va definir com *sistema oligàrquic de producció* característic

per eradicar un component filosòfico-social que té els seus orígens en el principi dels temps. Malgrat que és considerada com la *major democràcia del món*, això només té sentit en les zones urbanes on la nova burgesia s'adapta amb múltiple èxit a les arrels del capitalisme. Encara que també en les megalòpolis índies els principis democràtics s'han d'observar d'una manera relativa, és sens dubte en les zones rurals

En el mercat de Jodhpur

on la contradicció entre món modern i tradició adquireix una major cruessa.

En un món agrari freturós de fets revolucionaris, de moviments camperols, on l'evolució social es regeix pels paràmetres de la tradició el component religiós, que va crear la divisió per castes, contribueix decisivament a tot tipus de desigualtats i exclusions socials. Els descendents dels antics bramans situats en la cúspide de la superestructura religiosa són els considerats aptes per a parlar amb Déu o millor dit amb el panteó de la cosmogonia hindú. Aquesta labor de mitjancers entre els dos mons, en un país on res no té sentit sense el component teològic, els converteix en detentadors d'un poder

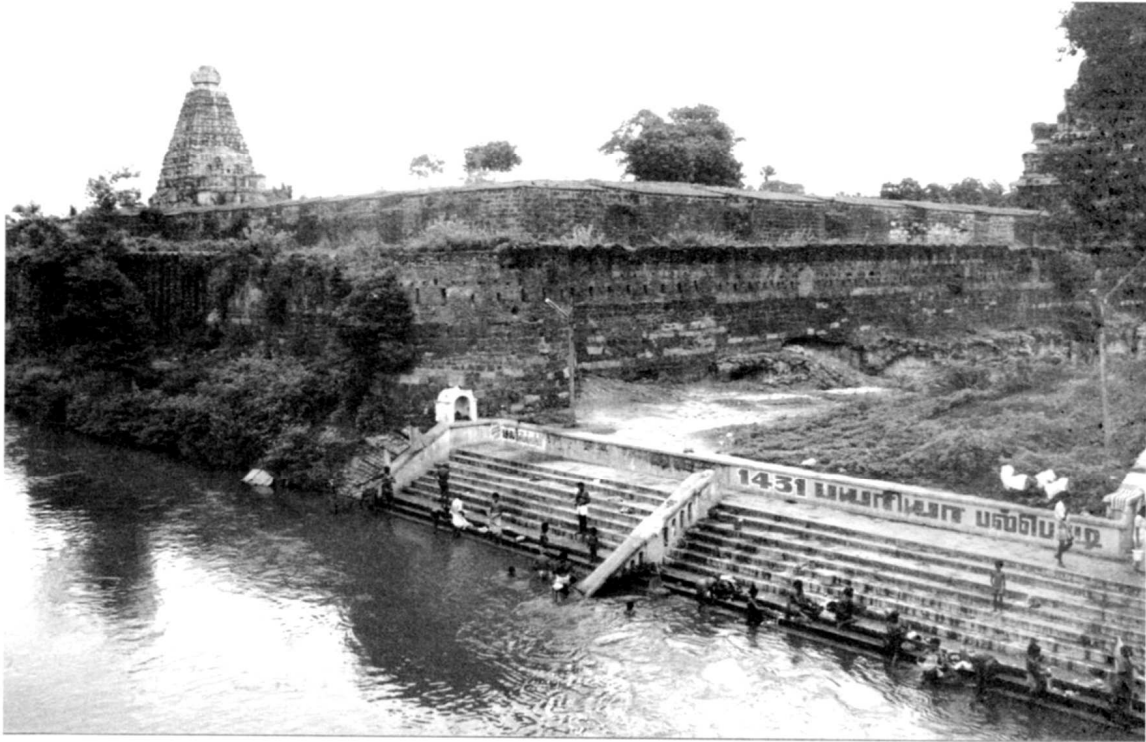
omnímode que els converteix en classe privilegiada.

En contrapartida la pagesia està separada per la seva pertinença a les distintes castes que se succeeixen en un rigorós escalafó, en el qual no té cabuda cap contacte entre aquestes. La situació arriba a tal extrem que un individu que pertany a les castes superiors no pot compartir taula en els innombrables baretos de l'urbs per temor a ser *contaminat*. És aquesta una situació que podríem denominar com *kafkiana* i que només és possible entendre dins els paràmetres de la cosmologia hindú en la qual la idea de la *reencarnació* adquireix per a aquestes comunitats veritables tints d'esperança en *un més enllà* que serveix com a font d'alliberament.

Bàsicament es tracta d'aguantar totes les

crueltats d'aquest món i acceptar els dictats de l'explotació com una forma de *fer mèrits* per després de la mort. Serà en la pròxima vida on el paupèrrim camperol, que per no posseir no té ni tan sols els instruments per a llaurar les seves terres, on adquirirà la condició de mitjà propietari o amb molta sort la de terratinent si en la següent vida aconsegueix introduir-se en la reduïda escala dels bramans o escollits.

Enfront d'aquesta enorme massa poblacional perpètuament sotmesa a la voluntat de les pràctiques religioses, els marajàs han pogut construir per tot el Rajastan veritables palaus de somni per a major glòria del senyor del lloc.

Inici del ritual del bany sagrat

En el cas de Jodhpur, el palau adquireix imatge d'autèntica fortalesa medieval en la qual contrasta un exterior de marcat accent defensiu amb un interior on el luxe de la cort queda lluny de qualsevol mirada indiscreta. Però no van ser les seves delicades gelosies, els seus exquisits brodats, les esplèndides joies que demostraven una gran varietat en robins o safirs; les llindes de les portes bellament escolpides amb incrustacions de nacre, les sumptuoses llums plenes de motius arabescs, les magnífiques catifes situades en els estrets corredors que invariablement desembocaven en un espaiós jardí en que entre palmerars i gessamins el senyor reposava del seu ben merescut descans. No, repeteixo no van ser totes aquelles col·leccions de riquesa exposades en un espai privat el que més em va sorprendre enfront d'un món on l'univers *public* es constitueix en sobirà.

La sorpresa esperava en un dels bonics portals del darrere que conduïen fins a la mateixa entrada d'un esbalandrat cementiri. en el qual destacaven unes grans plataformes que servien per als ritus de la incineració.

Allí, van deixar les petjades de les seves mans les dones que a l'haver enviduat van voler posar de manifest el seu testimoniatge de vida. Les diferents estampes de tots les grandàries i algunes amb delicats dibuixos geomètrics, estaven premsades al llarg d'aquell portalón que donava pas a la immortalitat. Era un darrer acte de fe del seu pas pel món per a passar en estrambòtica processó a immolar-se al costat del seu marit difunt.

Va ser encara major l'estranyesa al constatar que entre els diversos plecs que ens parlen d'aquella tradició ens conten que aquelles dones no sentien cap pànic en el moment que les flames abrusaven els seus cossos sinó que encaraven el ritual del foc amb aquesta alegria. Per a elles no era només un acte de fe sinó també un privilegi sacrificar-se per a convertir-se en autèntiques deesses que a pesar d'abraçar la mort serien dadores de beneficis, proteccions i vida per a tota la comunitat.

En les proximitats de les altes muralles que donen pas a l'extraradi de la ciutat, entre la immensa plana desolada i trista només

Connstrucció a ple sol

coberta per algun arbust que denota un estrany testimoniatge de vida, es troba el majestuós palau d'estiu del marajà. Ara, l'imponent edifici dissenyat pel mateix arquitecte que va realitzar el Museu Nacional d'Art de Catalunya de la muntanya de Montjuïc i que sembla un fill clònic d'aquell, s'ha reconvertit en un fastuós hotel de súper luxe.

Permeteu-me que us conti que per a un viatger no és l'allotjament el principal i al llarg dels meus viatges he arribat a conformar-me amb establiments on he valorat molt més el grau d'afabilitat personal que el servei, on es passa de la categoria humana a la de simple *client*. Va ser aquest antic palau reciclat un dels pocs llocs on em vaig allotjar com si fos qualsevol home de negocis adinerat i amb síndrome d'estrès.

No es pot negar que no fos un encant fullejar un llibre assegut en un butacó de seda dels vetustos salons on abundaven els quadres d'escenes familiars que cobrien tota una branca genealògica principesca o banyar-se en una piscina apostada en una caverna subterrània esquitxada de bells mosaics d'inspiració oriental. Però tot allò, per molt

encantador que semblés, només era un miratge o una ficció diametralment oposada a l'autèntica realitat del país.

Mentre passejava per les seves estances o escoltava el lènguid so d'una flauta, tocada parsimoniosament per un vell músic assegut a l'entrada del gran saló, m'adonava que tots aquells somriures prefabricats, els fingits posats cortesos, els rostres de satisfacció dels comensals, l'atmosfera en la qual prevalia la matèria sobre l'esperit només servia per a allunyar-me i trencar els llaços amb l'autèntica Índia, submir-me en el somni de l'il·lusori o fictici. Encara que estigués assegut en una còmoda butaca d'estil victorià, degustant un te imitant els coneguts modals anglesos mentre passava un gall dindi real mostrant el seu immens plomatges prop meu, era conscient que res d'allò no era meu i que el meu estat transitori era idèntic al trànsit de tots els homes en l'irremeiable esdevenir de la història.

Però, mentre em centrava en la bellesa expressiva d'aquell ocell emplomat, no podia deixar de recordar com aquella vida de luxe no tenia res a veure amb els camperols dels llogarrets veïns treballant dur de sol a sol des

de temps immemorials. Aquella gent que per sous miserables estaven esclavitzats per a tota la vida, plenament sotmesos, als grans pròcers, en cos i ànima. Vaig recordar que davant les grans caresties medievals, els moviments camperols mil·lenaristes declaraven la seva rebel·lia sovint per la falta de competència de *l'escollit per Déu* a la terra (el rei o posseïdors de grans propietats com el clergat). En aquest país no existien aixecaments a causa de l'excessiva resignació causada pel mal *Karma*. Morir de fam era una manera de fer mèrits per a viure millor en un nou estadi de realització. El món girava i girava incessantment i sense detenir-se sota les rodes d'aquest *kar-ma* infinit tal com es pot encara contemplar en un gravat del famós temple del Sol de Konarak (Est de l'Índia).

En les immenses estepes que cobreixen la desolada plana d'aquell país, les depauperades terres vermelloses ens condueixen inevitablement per una senda on milers de pelegrins van a homenatjar els seus déus. Només coberts per unes tristes túniques o desastrats saris van caminant dies i dies enmig del no-res, a través d'un temps buit de contingut a la recerca del famós temple de les rates.

És aquesta la qualitat de l'edifici que s'alça a la part alta d'un pujol, envoltat de vegetació arbustiva la que caracteritza com a únic i per tant diferent de tota la cosmologia en què s'enllacen infinitat de déus de tot tipus i

Camperols enfront del Temple de les Rates

colors. La veneració cap a aquests injuriats animals s'aparta de tota norma que tingui a veure amb la religió hindú o la jainista, que és la majoritària en Rajastan. Ambdós corrents religiosos tenen el seu fonament en fonts sagrades o bé en textos èpics tals com el Ramayana o el Mahabarata que van ser escrits diversos segles abans de Crist, en els profunds confins dels temps.

En aquest temple estrany, inexplicable i misteriós, aquest credo va més allà del conegut fins a remuntar-se a pràctiques animistes allunyades de qualsevol estadi civilitzat i que s'han anat conservant a través dels segles, juxtaposant-se a formes religioses hindús. Animisme que es troba

present en gran part de l'Índia rural i que a part del culte a certes divinitats es detecta en un ingent nombre de sacerdots esotèrics, endevins o fakirs que s'erigeixen en protagonistes de les nombroses festes populars.

No especialment gran, l'entrada al monument es realitza entre uns alts i robusts pilars que donen pas a un estret corredor que es converteix en una veritable *prova de foc* per al creient que hi ha d'entrar descalç i en actitud submissa davant els únics senyors del santuari.

Quan dónes els primers passos per aquell tapís grisenc, les rates es mouen nerviosament corrent en ambdues direccions amb aparença d'extraviar-se però pendents alhora de cada trepitjada, del port o de l'actitud de qualsevol intrús. Recorda, en aquest aspecte qualsevol guàrdia dels temples del país que vestint només una senzilla

túnica, amb el tors nu i les llargues llances en actitud dissuas-sòria representen tot el sentit arcaic d'autoritat divina.

Els passos es realitzen a poc a poc, respiració continguda i pensaments allunyats de qualsevol actitud que provoqui alteracions nervioses. Només així s'assoleix arribar a l'oratori sense que els guardians demostrin cap actitud agressiva i es culmini amb èxit una prova que exigeix una forta concentració, juntament amb altes dosis de sang freda.

Una vegada dins, els camperols es postren cap a aquells animals oferint-los el millor dels manjars en safates d'or adornades de multitud de pedres precioses a la salut d'aquelles rates que són la viva representació de nens a l'espera d'un millor *karma*.

Tenda ambulat

I aquestes estranyes representacions d'infants no se les pot danyar, tret que paguis el seu pes en or en una balança exposada al costat de l'altar on es realitza el festí. Per cert, aquells animals mostren també contagiar-se pel sistema de castes ja que no deixen que qualsevol altra rata entri al temple, sota pena de ser devorada pels gelosos guardians.

El temple de les rates és una constatació de les múltiples relacions entre l'humà i el diví, entre els animals i els humans formen un macrocosmos en què el desordre cobra un extraordinari sentit que funciona entre coordenades sense un sentit aparent.

Així és l'Índia, àrduament contradictòria a l'hora que efusivament bella.

ARTESA DE LLEIDA A L'ANY 1905, ARA FA CENT ANYS (i IV)

Josep Gallart

En el primer dels articles d'aquesta sèrie assenyalàvem que l'any 1905 Artesa de Lleida comptava amb una població de 967 habitants, el poble disposava d'electricitat, d'aigua potable d'un dipòsit que la subministrava a una font pública i també a les cases, s'havien començat a construir clavegueres, tenia una farmàcia i un consultori mèdic, atès pel metge Lluís Massot Palmés de Puigverd de Lleida, en definitiva el poble havia entrat a la modernitat.

Des de mitjans del segle XIX la població d'Artesa de Lleida no va parar de créixer, aquest augment va ser degut al creixement vegetatiu que va experimentar any rere any. Des d'aquesta època i fins a mitjans del segle XX el nombre de naixements supera, quasi sempre, el nombre de defuncions, amb la qual cosa es produeixen lleugers i constants augments de població. Contribueixen a aquest augment les millores en les condicions sanitàries i en l'atenció mèdica, amb un descens de la mortalitat infantil i de les parteres, les millores en les condicions higièniques de la població, les quals són extensives a tota Catalunya i també potser degut a l'augment de la producció agrícola del terme per la implantació del regadiu del Canal d'Urgell.

L'any 1905 a Artesa de Lleida hi va haver 44 naixements i es van produir 15 defuncions, d'aquestes, nou corresponent a infants de menys d'1 any, i un a un infant de menys de 2 anys, però cal tenir en compte que 4 d'elles corresponen a bessons; de les restants defuncions, 4 corresponen a persones de més de setanta anys i la cinquena a una persona de 56 anys. Aquell any hi va haver 10 casaments, 9 d'ells es van celebrar al poble, en aquest aspecte cal tenir en compte que les dones que es casaven amb forasters ho solien fer al poble, encara que després anessin a viure al poble del marit. En l'aspecte dels matrimonis es curiós observar que es celebren entre gener i maig i

entre octubre i desembre, un fet natural als pobles pagesos de les nostres terres.

Us presentem a continuació, com a cloenda d'aquesta sèrie d'articles sobre l'any 1905, una llista completa i exhaustiva de naixements, matrimonis i defuncions que es van produir al nostre poble aquell any, la qual hem redactat a partir de les dades existents a l'Arxiu Parroquial. Aprofitem l'avinentesa per agrair a mossèn Joan Torrelles haver-nos deixat consultar els llibres sacramentals de la parròquia.

Naixements

- 1.- 1 de gener: **Josep Sebastià Castillo París**, fill de Felip Castillo Mir i Maria París Oro, ambdós naturals d'Artesa.
- 2.- 1 de gener: **Ramon Oriol Faixes**, fill de Ramon Oriol Arrufat, natural d'Artesa i d'Antònia Faixes Català, natural d'Alguaire.
- 3.- 22 de gener: **Sebastià Bellmunt Berengué**, fill de Sebastià Bellmunt Barberà, natural d'Aspa i Maria Berengué Casals, natural d'Artesa.
- 4.- 7 de febrer: **Remedios Salla Costa**, filla d'Antoni Salla Albareda i de Maria Costa Falguera, ambdós naturals de Belianes.
- 5.- 10 de febrer: **Miquel Daniel Carrera Carrera**, fill de Francisco Carrera Queralt i Pilar Carrera Oriol, ambdós naturals d'Artesa.
- 6.- 12 de febrer: **Generosa Bell·lloch Vilalta**, filla de León Bell·lloch Franquesa, natural de Torregrossa i de Josepa Vilalta Piñol, natural d'Artesa.
- 7.- 24 de febrer: **Antoni Oriol Falcó**, fill d'Antoni Oriol Bonet i de Ramona Falcó Gasió, ambdós naturals de Castellldans.
- 8.- 28 de febrer: **Maria Carrera París**, filla de Jaume Carrera Queralt i de Maria París Besora, ambdós naturals d'Artesa.
- 9.- 2 de març: **Elisa Garròs Berengué**, filla d'Antoni Garròs Rosinach i d'Antònia

Berengué Casals, ambdós naturals d'Artesa.

10.- 15 de març: **Ramon Iglésias Besora**, fill de Jaume Iglésias Gasset i d'Assumpta Besora Reñé, ambdós naturals d'Artesa.

11.- 9 d'abril: **Enric Costafreda Oró**, fill de Felip Costafreda Gallart i Maria Oró Solé, ambdós naturals d'Artesa.

12.- 9 d'abril: **Josep Felip Castillo Solé**, fill de Josep Castillo Mir i de Maria Solé Batlle, ambdós naturals d'Artesa.

13.- 28 d'abril: **Josep Ramon Falguera Lladonosa**, fill de Ramon Falguera Olomí, natural d'Artesa i de Maria Lladonosa Magrí, natural d'Alguaire.

14.- 30 d'abril: **Josep Mora Berengué**, fill de Josep Mora Alsina, natural d'Alcarràs i de Carme Berengué Casals, natural d'Artesa.

15.- 5 de maig: **Teresa Sisó Solé**, filla de Joaquim Sisó Montull i de Maria Solé Falguera, ambdós naturals d'Artesa

16.- 14 de maig: **Josepa París Seró**, filla de Josep París, natural d'Artesa i de Carme Seró Oriol, natural de l'Albagés.

17.- 27 de maig: **Teresa Gil Besora**, filla de Josep Gil Patau i de Cristina Besora Morera, ambdós naturals d'Artesa.

18.- 29 de maig: **Ricard Drudis Vilalta**, fill de Jaume Drudis Bosch i de Cecília Vilalta Piñol, ambdós naturals d'Artesa.

19 i 20.- 1 de juny: **Assumpció i Maria Torreguitart Porqueres**, filles de Jaume Torreguitart Pàmpols, natural de Corbins i de Maria Porqueres Domènech, natural d'Artesa.

21.- 23 de juny: **Maria Argilés Veà**, filla de Ramon Argilés Capdevila natural d'Artesa i de Maria Veà Gomà, natural de Torres de Segre.

22.- 26 de juny: **Emili Drudis Taujís**, fill de Josep Drudis Mor, veterinari, natural d'Artesa i de Emília Taujís i Sala, mestra, natural d'Esterrí d'Àneu.

23.- 8 de juliol: **Maria Besora París**, filla de Josep Besora Reñé i Maria París Patau, ambdós naturals d'Artesa.

24.- 14 de juliol: **Jaume Joan Bernaus Vilalta**, fill de Fermí Bernaus Coca i de Josepa Vilalta Falguera, ambdós naturals d'Artesa.

25.- 24 de juliol: **Bonaventura Gallart Jofre**, fill de Bonaventura Gallart Pujol, natural d'Artesa i d'Antònia Jofre Ribes, natural d'Alguaire.

26 i 27.- 25 de juliol: **Víctor i Ramon Montpeó**

Guspí, fills de Víctor Montpeó Roca, natural d'Arbeca i de Magdalena Guspí Argelich, natural de les Oluges.

28.- 31 de juliol: **Francisco Miquel Garròs Saura**, fill de Jaume Garròs Bellmunt, natural d'Artesa i de Josepa Saura Terés, natural de Castellonroi.

29.- 7 d'agost: **Nicàsia Besora Oró**, filla de Francisco Besora Reñé i Maria Oró Batlle, ambdós naturals d'Artesa.

30.- 25 d'agost: **Maria Josepa Bonastre Guixé**, filla de Bartomeu Bonastra París i Carme Guixé Costa, ambdós naturals d'Artesa.

31.- 16 de setembre: **Miquel Gallart Batlle**, fill de Ramon Gallart Oró i Rosa Batlle Bonastra, ambdós naturals d'Artesa.

32.- 25 de setembre: **Teresa Maria Rubió Visa**, filla de Joan Rubió Corretgé, natural de Juneda i de Magdalena Visa Rivera, natural d'Artesa.

33.- 2 d'octubre: **Teresa Besora Mir**, filla de Ramon Besora Flix i de Francisca Mir Domènech, ambdós d'Artesa.

34.- 14 d'octubre: **Salvador Josep Solé Domènech**, fill de Felip Solé Drudis i de Josepa Batlle Ticó, ambdós naturals d'Artesa.

35.- 29 d'octubre: **Ramon Fort Pallàs**, fill d'Ambròs Fort Gomà, natural de Cervià i d'Esperança Pallàs Serra, natural de Miralcamp.

36.- 29 d'octubre: **Teresa Vilalta Porqueres**, filla de Pere Vilalta Piñol i de Josepa Porqueres, Oró ambdós naturals d'Artesa.

37.- 1 de novembre: **Maria Mercè Olomí Gallart**, filla de Ramon Olomí Argilés i de Maria Gallart Oró, ambdós naturals d'Artesa.

38.- 5 de novembre: **Maria Mercè Valls Solé**, filla de Pau Valls Sedó, natural de Juneda i de Magdalena Solé Gallart, natural d'Artesa.

39.- 6 de novembre: **Joan Ramon Solé Farreny**, fill de Francisco Solé Claret natural d'Albesa i d'Assumpta Farreny Buiria natural de Lleida.

40.- 12 de novembre: **Amàlia Maria Oró Gassol**, filla d'Eusebi Oró Batlle, natural d'Artesa i de Trinitat Gassol Seró, natural de Cervià de les Garrigues.

41.- 18 de novembre: **Josep Maria Oró Oró**, filla de Jaume Oró Veà i Maria Oró

Bosch, ambdós naturals d'Artesa.

42.- 4 de desembre: **Ramon Drudis Bonet**, fill de Ramon Drudis Bosch i de Rosa Bonet Aran, ambdós naturals d'Artesa.

43.- 15 de desembre: **Maria del Carme Porqueres Guillen**, filla de Domingo Porqueres Sans, natural d'Artesa i de Clotilde Guillen Sorrosal, natural de Torres de Segre.

44.- 19 de desembre: **Ramona Vidal Besora**, filla de Ramon Vidal Vallés, natural del Cogul i de Maria Besora Flix, natural d'Artesa.

Matrimonis

1.- 21 de gener: **Sebastià Florensa Taga**, solter de 28 anys, natural d'Almatret amb **Ramona Oró Veà**, soltera de 20 anys, natural d'Artesa.

2.- 24 de gener: Despatxos matrimonials per casar-se a Cervià de les Garrigues a **Eusebi Oró Batlle** natural d'Artesa per casar-se amb **Trinitat Gasol Seró** natural de Cervià.

3.- 11 de febrer: **Ramon Ripoll Simó**, solter de 26 anys, natural de Fondarella amb **Nonila Gallart Gallart**, soltera de 19 anys, natural d'Artesa.

4.- 11 de març: **Ramon Drudis Bosch**, solter de 29 anys amb **Rosa Bonet Sans**, soltera de 24 anys, ambdós naturals d'Artesa.

5.- 2 d'abril: **Pau Iglésias Terrado**, de 50 anys, natural d'Artesa, viudo de Filomena Gallart, amb **Marcel·la Gòdia Odessa**, de 32 anys, viuda, natural d'Alcarràs.

6.- 8 d'abril: **Fermí Bernaus Coca**, solter de 25 anys, amb **Josepa Vilalta Falguera**, soltera de 23 anys, ambdós naturals d'Artesa.

7.- 27 de maig: **Josep Oró Veà**, solter de 21 anys, natural d'Alcanó, amb **Ramona Castillo Ricart**, soltera de 18 anys, natural d'Artesa.

8.- 4 de octubre: **Josep Martí Rué**, solter de 37 anys, natural de Cervià de les Garrigues, amb **Maria Ros Torreguitart**, soltera de 22 anys, natural d'Artesa.

9.- 17 de novembre: **Josep París Besora**, solter de 24 anys, amb **Dolors Puig Patau**, soltera de 20 anys, ambdós naturals d'Artesa.

10.- 22 de desembre: **Pau Bodet Quadrat**,

solter de 30 anys, natural de Castellldans, amb **Ramona Porqueres Oró**, soltera de 23 anys, natural d'Artesa.

Defuncions

1.- 7 de gener: **Francisca Olomí Esquerda**, de 73 anys, natural d'Artesa, vídua de Josep Cabau Esmatges.

2.- 5 de febrer: **Bonaventura Visa Juni**, de 56 anys, natural de Golmés, casat amb Mariana Ribera Gallart.

3.- 28 de febrer: **Ramon Oriol Faixes**, de 2 mesos, fill de Ramon Oriol Arrufat.

4.- 26 de març: **Pere Joan Vilalta Argelaga**, de 71 anys, natural d'Artesa, casat amb Teresa Piñol.

5.- 28 de març: **Ramon Iglésias Besora**, de 15 dies, fill de Jaume Iglésias Gaset i Assumpció Besora Reñé.

6.- 13 de maig: **Josepa París Seró**, d'un dia, filla de Josep París Oró i de Carme Seró Oriol.

7.- 7 de juny: **Assumpció Torreguitart Porqueres**, de 8 dies, filla de Jaume Torreguitart Pàmpols i de Maria Porqueres Domènech.

8.- 12 de juny: **Maria Torreguitart Porqueres**, de 13 dies, filla de Jaume Torreguitart Pàmpols i de Maria Porqueres Domènech.

9.- 8 de juliol: **Maria Besora París**, d'un dia, filla de Josep Besora Reñé i Maria París Patau.

10.- 26 de juliol: **Ramon Montpeó Guspí**, dos dies, fill de Víctor Montpeó Roca i Magdalena Guspí Argelich.

11.- 29 de juliol: **Víctor Montpeó Guspí**, de quatre dies, fill de Víctor Montpeó Roca i Magdalena Guspí Argelich.

12.- 27 d'agost: **Miquel Batlle Torrcmorell**, de 78 anys, natural d'Artesa, casat en segones núpies amb Brígida Torres Morancho.

13.- 9 d'octubre: **Maria Rué Gallofré**, de 72 anys, natural de Cervià, viuda de Ramon Martí Manresa.

14.- 1 de novembre: **Enric Costafreda Oró**, de 7 mesos, fill de Felip Costafreda Gallart i Maria Oró Solé.

15.- 15 de novembre: **Bonaventura Garròs Olomí**, de 19 mesos, fill d'Antoni Garròs Bellmunt i de Rosa Olomí Besora, ambdós naturals d'Artesa.

APUNTS SOBRE LA HISTÒRIA DE LES ESCOLES (V)

Josep Gallart

S'anà després al Ajuntament a on se firmaren els pergamins i s'examinaren els plans del nou edifici. No 'ls descrivim perquè's va fer ja en aqueixes mateixes columnes fa tres dies.

Se sortí del Ajuntament per a celebrar el

Banquet Popular

En una gran sala del poble s'havia arranjat el menjador. Hi havien quatre llarguíssimes taules paral·leles y una transversal per a les autoritats i demés personalitats convidades al acte. El local estava vistosament adornat. Abans del àpat se repartí un bon dinar a tants pobres com hi acudiren, que per cert foren molts, però que no lograren agotar la déu inestroncable del saborós menjar que 'ls generosos fills d'Artesa els hi oferien.

El banquet fou servit admirablement per llüides i hermoses noies d'Artesa que acabaren de fer més simpàtica la festa, i a fe que 's necessita simpatia i bona voluntat, car no és tant fàcil servir a 300 persones i fer que tothom quedi content, com aixís fou.

El dinar transcorregué en mitg de la més hermosa alegria.

Després de servir-se el xampany l'Alcalde d'Artesa s'aixecà per donar les gràcies als convidats i saludar a les Autoritats i demés concurrents, iniciant aixís els

Brindis

Sr. Llanera, s'expressà en castellà dient que se sentia embargat per la mateixa emoció de tot el poble davant de un espectacle tant grandios en pro de la cultura, i posant de manifest la lluny que és ja aquell temps en que la escola era un lloc infecte; que ara estem ja en l'època en que no sols se renoven les velles sinó que s'en aixequen de planta posant a contribució l'amor dels ciutadans que rivalisen en qui hi pot contribuir amb major esforços.

Acabà saludant al poble d'Artesa en nom propi i en el del Rector de la Universitat, a qui representa. Fou aplaudit.

Sr. Florensa, representant al President de la Diputació, també en castellà, diu en tons lírics, que l' poble d'Artesa ha sapigut donar un alt exemple de ciutadania traient la escola dels zaquizamios i aixecant per a ella un bellíssim edifici que serà orgull del poble i de la província en pes. Grans aplaudiments.

Sr. Solé, també en castellà, s'expressà en termes semblants als anteriors i recomanant al poble que col·labori a l'obra que inicia amb la seva festa, fent que quan tingui un mestre que desempenyi el seu comès am consciència, no l'abandonin i procurin que no 'ls deixi ni 'n tingui ganes, i ademés que procurin que 'ls nois concorrin a les classes amb assiduitat per a que aixís pugui donar profit l'obra escolar. Saluda en nom d'en Royo i Vilanova a qui representa. Grans aplaudiments.

El Sr. Governador Militar, saluda al poble i brinda per ell, per la Pàtria i pel Rey.

Sr. Pereña

Se dirigeix a les autoritats a les que diu, en castellà, que sense mancar al respecte que le mereixen, desitja dirigir-se al poble en la parla pròpia d'un i altre, per lo qual sol·licita se li tinga aquesta atenció.

Fa història de lo que Artesa ha aconseguit amb poc temps, degut als seus esforços i per lo qual ha tingut de mantenir vives llüites, ab lo poder central que, sortosament amb ajuda dels que estimen la població, han arribat a l'esplendorós èxit de l'actual Festa i a la que fa poc se va celebrar amb motiu de l'inauguració de la carretera de Lleida i camí de les Garrigues.

Acaba oferint l'apoi de la Mancomunitat de Catalunya a la que representa, dient que son esperit no és altre que fer forta nostra terra pera que junt amb les demés regions espanyoles a les que voldria veurer ben unides i fortes constituir una Espanya viva y esplendorosa.

Se l'aplaudeix fortament.

Sr. Moles

És rebut am grans visques i una forta ovació.

Demana també dispensa a les demés autoritats per a dirigir-se als seus amics, que son tot el poble, en l'estimat idioma que tots parlem.

Parla de la significació de l'acte que s'està celebrant posant de relleu la seva importància i dedueix d'aqueix acte auguris de jorns felïços.

Diu després, dirigint-se a les autoritats, que'l poble d'Artesa és un poble model per sa honradesa i recta administració, havent-se donat el cas de que'ls veïns, bestraguessin quantitats que l'Ajuntament encara havia de recaudar i que després, la superioritat, com a paga a tan honrat patriotisme, posés traves a la lògica recaudació.

Artesa no vol quedar resagada en el camí del progrés, i si ahir era una carretera lo que demanava, avui vol satisfer els anhels esperituals, que son per a ell imperioses necessitats, bastint un magnífic edifici per a escoles.

Diu després, directament al Governador, que quan algun dia, Artesa, torni a trobar-se en plena activitat política, que moltes vegades rebaixa considerablement el nivell ideal dels pobles i homes, no se la fassi víctima d'aqueixes lluites en benefici de un home, sigui quin sigui.

Artesa té dret a fer valer sa voluntat, i si uns homes lluiten per a obtenir sa representació, pel damunt de les consideracions que aquests homes puguin merèixer està l'interès d'Artesa que val molt més.

Una grandiosa ovació coronà les darreres paraules den Moles. Tothom dret aplaudia i els visques foren un veritable tro que retrunyia per tota l'ampla sala, sentint-se'n fins al carrer i tot.

El Governador Civil

S'alçà a parlar essent rebut amb aplaudiments.

Digué que estava admirat de la manifestació esplendorosa que'l poble

estava celebrant i que se sentia identificat amb ella, de tal manera que no dubtava un instant en sumar-se a les manifestacions de tots perquè el mateix era son sentir.

I recullint l'alusió del Sr. Moles digué que, mentres an ell estigués encomanada l'espasa de la justícia, podia tenir la seguretat de que la llei se complirà deixant apart interessos particulars i respectant en absolut el voler del poble. Imés encara: que si algun dia les autoritats d'Artesa, els diputats a Corts i Senadors, amb tots llurs esforços no podien conseguir lo que les necessitats d'Artesa reclamessin, i si per altra part, creien que ell podia fer-hi alguna cosa, podien am tota confiança anar an ell perquè està disposat a fer per Artesa tot lo que sigui just i, fins quelcom més de lo just perquè s'ho han merescut.

Grans aplaudiments aculliren les paraules del Governador i, si aquestes són sinceres, com aixís ho fa suposar la seva cavalleriesitat tenen un valor ben gran que per cert no són els veïns d'Artesa els que el desconeixen, i tots, els d'allí i els d'aquí les tindrem presentes amb veements desitjos de no teni-ls-hi que recordar.

Acabat l'acte començaren les felicitacions escampant-se la satisfacció de tots per tot arreu.

La jovenalla i els que no essent-ho se sentien com ella s'engrescaren i animaren un ball que acabà coronant la festa alegrement.

En resum, un veritable jorn de satisfacció per Artesa i pels iniciadors i organitzadors de la festa, als quals de tot cor felicitem desde aquí, encara que nostra modestíssima aportació sigui insignificant que en res aixequi la grandiositat que la Festa tingué.

A.S.M.

Tot i la forta pluja que va caure aquell dia, la festa de la col·locació de la primera pedra va ser tot un esdeveniment, tal com es recull en la premsa lleidatana dels dies posteriors, una festa que fou recordada pels artesencs durant molt temps, sobre tot perquè es començava a materialitzar una de les obres més anhelades per tot el poble.

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament 973 167162
 Assistent social: dimecres alterns 973 167315
 Correus: dilluns a divendres, 8-10 h, dissabte 8-9 h
 Farmàcia 973 167204
 Biblioteca: dimarts i dijous de 6 a 8 de la tarda
 La Femosa 973 167874
 Veterinari de la Protectora Local:
 Jaume Armengol 626869616

V3 Hospital Veterinari 639367888
 Adreça electrònica: lafemosa@artesa-de-lleida.xctl.net
 Metge 973 167291
 Metge urgències: Dies feiners: 15 h – 8 h i els festius tot el dia 973 142029 / 973 142033
 Museu Hores convingudes (Ajuntament)
 Taxi 973 167325

Horari dels autobusos que paren a Artesa				
LLEIDA a ARTESA			ARTESA a LLEIDA	
De dilluns a divendres				
11 h		Matí	7 h 10 min	
12 h			8 h	Cogul
13 h 15 min	Albagés - Cogul			8 h 20 min ESO
			9 h 40 min	
			12 h 10 min	
3 h	Durant el curs	Tarda	3 h 30 min	
4 h	Durant el curs		4 h 15 min	Cogul
5h 20 min	Puigverd		4 h 30 min	
6 h 30 min			5h 45 min	Puigverd
7 h 30 min	Albagés - Cogul			
8 h 30 min				
dissabte				
11 h		Matí	8 h 10 min	
12 h			9 h 45 min	
13 h 15 min			12 h 10 min	
7 h 30 min		Tarda	4 h 30 min	

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENS

8	1	6	4	3	5	2	7	0
7	4	5	1	0	2	8	3	6
3	2	0	6	7	8	4	1	5
4	0	7	5	1	3	9	2	8
2	3	8	9	4	6	1	5	7
5	9	1	6	2	7	0	4	3
1	7	3	2	0	0	2	8	4
0	8	4	7	2	1	3	6	2
6	5	2	3	9	4	7	0	1

Sol·lució al problema d'escacs:
 "1.- Txg6+, Dxg6; (si el negre no menja, perd la dama i mes tard la partida) 2.- Tc8+, Rg7; (ó 2...., Tf8; 3.- Txf8+, Rg7; 4.- Dh8++) 3.- Dh8++"

Edita l'Agrupació Cultural
La Femosa,
carrer dels Gallart, 7
25150. Artesa de Lleida
Tl. 973167874

Aquesta publicació local
rep el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Ajuntament
d'Artesa de Lleida

